

Anyagismeret, GEMTT 003BL (12+0 k)

Gépészmérnöki és Informatikai Kar, BSc, Gépészmérnöki alapszak, Levelező képzés

Előadások tematikája a 2014/2015. tanév I. félévében

Időpont/ Helyszín	Témakör
<p style="text-align: center;">I.</p> <p style="text-align: center;">10. 17.</p> <p>Péntek 12:40-16:00</p> <p style="text-align: center;">XXX. ea</p> <p>A/1. III. em 305-306.</p>	<p>A tantárgy célkitűzése, felépítése, tartalma és kapcsolatrendszere a tanszék tárgyaival. A tárgy követelményrendszere. Az Anyagismeret fogalma, tárgyköre. Az anyagok technológiai körfolyamata. Az anyagtulajdonságokat meghatározó legfontosabb tényezők. Az anyagszerkezet szintjei és a vonatkozó tulajdonságok. Az állapot tényezők és relatív szerepük az egyes anyagcsoportokban. Ismétlés: Vasötvözetek kristályosodása, szövetszerkezete, mechanikai tulajdonságai, Egyensúlyi és nem-egyensúlyi γ-α átalakulások a Fe-C ötvözetekben, Fémekek hidegalakításának mikroszkopikus és makroszkopikus következményei Az anyaginformációk forrása. Felhasználói tulajdonságok különböző üzemelési feltételek között. A tulajdonságok mérőszámai, értelmezése, nagyságrendje.</p>
	<p>A technológiák fogalma, osztályozása. a technológia célja szerint és a termékek előállításának készülségi foka szerint. A különböző anyagcsoportok jellegzetes alapanyag gyártó és feldolgozó technológiái. Technológiai tulajdonságok: gyárthatóság, feldolgozhatóság. Az alapanyag előállításához és feldolgozásához kapcsolódó anyagtulajdonságok, a vonatkozó anyagjellemzők. Anyagválasztási koncepciók. Az anyagválasztás műszaki-, gazdaságossági szempontjai és optimum feltétele. Az anyagválasztás hagyományos folyamata és stratégiai lépései.</p>
	<p>FÉMES ANYAGOK. Fémes alapanyagok előállítása. Fe-alapú ötvözetek előállítása (nyersvasgyártás, acélgyártás, acélok utókezelése). Al- és más könnyűfém alapú ötvözetek előállítása. Nagytisztaságú fémekek előállítása. A gyártási eljárások hatása az anyag összetételére, szerkezetére és tulajdonságára. A kohászati félgyártmányok típusai.</p>
	<p>Fe-alapú ötvözetek I. Acélok. Acélok csoportosítása (tulajdonság és vegyi összetétel szerint). Acélok jelölésrendszere. A szabványos acélok legfontosabb képviselői. Szerkezeti acélok I.: Általános rendeltetésű-, Képlékeny alakításra kifejlesztett-, Automata-, Rugó-, Sín-, Szelep- és Betonacélok.</p>
<p style="text-align: center;">II.</p> <p style="text-align: center;">11. 28.</p> <p>Péntek 14:20-17:30</p> <p style="text-align: center;">XXX. ea</p> <p>A/1. III. em 305-306.</p>	<p>Szerkezeti acélok II. Melegen hengerelt ötvözetlen szerkezeti acélok. Finomszemcsés szerkezeti acélok: Normalizált-; Termomechanikus hengerléssel gyártott-; Nemesített-, Kiválóan keményített acélok; A célok hőkezelés céljára: Betétben edzhető-; Nemesíthető-; Nitridálás céljára kifejlesztett acélok.</p>
	<p>Szerszámacélok. Hidegalakító-, Melegalakító- és Gyorsacélok. Műanyagmegmunkáló szerszámacélok. Melegszilárd-, Hidegszivós, Korrozíóálló és Hőálló acélok.</p>
	<p>Acélöntvények. Porkohászati acélminőségek. Fe-alapú ötvözetek II. Öntöttvasak. Lemezgrafitos, gömbgrafitos, vermikuláris grafitos, ötvözött öntöttvasak és tempervasak. A C megjelenési formája és hatása a tulajdonságokra.</p>
	<p>Nemvas fémekek és ötvözeteik. Könnyűfémekek. Al, Ti, Mg, Be és ötvözeteik. Színesfémekek. Cu és ötvözetei. Zn és ötvözetei. Sn és ötvözetei. Pb és ötvözetei. Fémekek nagyhőmérsékletű alkalmazásokra. Magas olvadáspontú fémekek. Szuperötvözetek (Ni-, Co- és Fe bázisú). Porkohászati ötvözetek.</p>
<p style="text-align: center;">III.</p> <p style="text-align: center;">12. 05.</p> <p>Péntek 12:40-16:00</p> <p style="text-align: center;">XXX. ea</p> <p>A/1. III. em 305-306.</p>	<p>A szilárdságnövelés módszerei. Egyfázisú rendszerek: Diszlokáció szerkezet változtatása; Szemcsefinomítás; Ötvözés (oldódási keményedés), Szövetszerkezet változtatása. Többfázisú rendszerek: Kiválóan keményítés; Diszperziós keményítés, Kombinált eljárások. Korszerű acélfejlesztési irányok.</p>
	<p>KERÁMIÁK. Osztályozás: A kristályos és amorf kerámiák előállításának eljárásai. Jellemző kerámia típusok: Oxidos vegyületkerámiák: Amorf oxidkerámiák (üvegek). Kristályos oxidkerámiák: szilikátszerkezetek, kristályos hidrátok, műszaki (finom) kerámiák. Nem-oxid típusú műszaki kerámiák. Karbidok; Nitridek; Boridok</p>
	<p>Kristályos kerámiák anyagszerkezeti sajátosságai. A gyártás-szerkezet-tulajdonság kapcsolatrendszere. Mechanikai viselkedés. A kerámiák ridegségének anyagszerkezeti okai. A szívósságnövelés módszerei.</p>
	<p>POLIMEREK. Osztályozás. A polimerek kémiai szerkezete, alapvető építőelemei, A makromolekulák kialakulásának módjai: Polimerizáció, poliaddíció, polikondenzáció.</p>
	<p>Rövid- és hosszútávú rendezettség polimerekben. Amorf, kristályos és folyadék-kristályos polimerek. A mechanikai viselkedés sajátosságai: Viszkoelaszticitás, és következményei a mechanikai viselkedésben. Állapot tényezők hatása. A polimerek termodinamikai görbéje.</p>

Ajánlott irodalom a felkészüléshez:

Mindenek előtt az előadáson készített egyéni jegyzet, valamint az előadások Moodle rendszerből letölthető ppt vázlatai és a kiegészítő témakörök elektronikus segédletei.

Ezen túlmenően:

- [1] Tisza M.: Az anyagtudomány alapjai, 1. kiadás, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2008. Miskolc, ISBN 978-963-661-844-5, pp.1-285
- [2] Tisza M.: Anyagvizsgálat, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2001. Miskolc, ISBN 963 661 452 0. p1-494.
- [3] Komócsin M.: Gépipari anyagismeret, 1. Kiadás, Miskolci Egyetemi Kiadó, 1995, ISBN 963 10 561 98, pp1-324. vagy Komócsin M.: Gépipari anyagismeret, 5. kiadás, Cokom Mérnökiroda Kft., Miskolc, ISBN 978-963-06-4687-1, pp1-406.
- [4] Kirchfeld, M.: Műszaki anyagok, Győr : Széchenyi István Egyetem, 2006. pp1-217, elektronikus jegyzet, <http://jegyzet.sze.hu/index.php?fajl=jegyzet&tsz=ai&intz=ivi&kr=mtk&PHPSESSID=4817f0c01cd436893d3a61624c321677>
- [5] Bagyinszki, Gy.: Gépipari alapanyagok és félkész gyártmányok Anyagismeret, 5. javított és átdolgozott kiadás, Tankönyvmester Kiadó, 2008., ISBN 978 963 275 008 8, pp1-220

Miskolc, 2014. szeptember 18.

Dr. Marosné dr. Berkes Mária
egyetemi docens,
a tárgy előadója